

Okul Yöneticilerinin Liderlik Stilllerinin Öğretmenlerin Psikolojik İyi Oluş Düzeylerini Yordama Gücü

The Predictive Power of School Administrators' Leadership Styles on Teachers' Psychological Well-Being

Elif Nur Yazar^{1*}
Emine Babaoğlu²

¹ Psikolojik Danışman, Yozgat, Türkiye
elifyazar10@gmail.com

² Bozok Üniversitesi, Eğitim Yönetimi
Bölümü, Yozgat, Türkiye
emine.babaoğlu@yobu.edu.tr
ror.org/04qvdf239

Geliş Tarihi/Received: 22.01.2025
Kabul Tarihi/Accepted: 11.06.2025
Yayınlanma Tarihi/ Available Online:
30.06.2025

Öz: Bu çalışmada yöneticilerin liderlik stillerinin öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeylerini yordama gücü incelenmiştir. Ayrıca öğretmen görüşlerine göre yöneticilerin liderlik düzeyleri ve öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeyleri belirlenerek, sosyodemografik değişkenlere göre farklılaşma düzeyleri ele alınmıştır. Araştırma nicel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Yozgat İli Merkez İlçede bulunan Anaokulu, İlkokul ve Ortaokulda görev yapan 448 öğretmenden veri toplanmıştır. Araştırmada öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeyleri yüksek bulunmuştur. Öğretmen görüşlerine göre okul yöneticilerinin tam serbestlik tanıyan liderlik stili yüksek düzeyde, demokratik ve otokratik liderlik stili orta düzeydedir. Okul yöneticilerinin tam serbestlik tanıyan liderlik stilleri ve psikolojik iyi oluşu cinsiyete göre anlamlı fark göstermektedir. Otokratik ve tam serbestlik tanıyan liderlik stilleri cinsiyete göre fark göstermemektedir. Liderlik stilleri ve psikolojik iyi oluş eğitim düzeyi, yaş, okul türü ve mesleki kıdeme göre anlamlı fark göstermemektedir. Öğretmenlerin psikolojik iyi oluşları demokratik liderlik stili ve tam serbestlik tanıyan liderlik stiliyle pozitif, otokratik liderlik stiliyle negatif ilişkilidir.

Anahtar Kelimeler: Demokratik Liderlik, Otokratik Liderlik, Tam Serbestlik Tanıyan Liderlik, Öznel İyi Oluş, Psikolojik İyi Oluş

Abstract: This study examines the predictive power of administrators' leadership styles on teachers' psychological well-being. Administrators' leadership levels and teachers' psychological well-being levels are also determined according to teachers' opinions, and their differentiation levels are analyzed according to sociodemographic variables. The study is quantitative research. Data were collected from 448 teachers working in primary schools, and secondary schools in the central district of Yozgat Province. In findings, teachers report high levels of psychological well-being. According to the teachers, administrators have a high level of laissez-faire leadership, while democratic and autocratic leadership styles are perceived as moderate. Laissez-faire leadership and psychological well-being levels significantly differ by gender, whereas autocratic leadership does not. Leadership styles and psychological well-being do not significantly vary based on education level, age, school type, or years of professional experience. Furthermore, psychological well-being is positively associated with democratic and laissez-faire leadership styles but it is negatively associated with autocratic leadership style.

Keywords: Democratic Leadership, Autocratic Leadership, laissez-faire leadership, Subjective Well-Being, Psychological Well-Being

Extended Abstract

Many previous studies have shown that the leadership styles of school administrators affect teachers positively or negatively. In previous studies, there is no study investigating the relationship between leadership styles and psychological well-being. However, it has been assumed that leadership styles affect the level of psychological well-being of teachers working at schools and may have an effect on increasing or decreasing the level of psychological well-being of teachers. The need to investigate to what extent and how school administrators affect the well-being levels of teachers working in schools, one of the important organizations of society, has led to the emergence of this study.

This study examined that the predictive power of school administrators' leadership styles on teachers' psychological well-being. School administrators' leadership levels and teachers' psychological well-being levels are also determined according to teachers' opinions, and their differentiation levels are analyzed according to sociodemographic variables. In order to achieve this aim, the following questions were sought to be answered in the research:

1. According to teachers' opinions, what are the democratic, autocratic and permissive leadership styles of school principals and the psychological well-being levels of teachers?
2. Do the leadership styles of school principals and the psychological well-being of teachers differ according to gender, level of education, age, type of school and professional seniority?
3. What is the relationship between the democratic, autocratic and laissez-faire leadership styles of school principals and the psychological well-being of teachers?
4. How do school principals' democratic, autocratic and laissez-faire leadership styles predict teachers' psychological well-being?

The study was conducted using a quantitative research design. Data were collected using the "Leadership Styles of School Administrators Scale" and the "Psychological Well-Being Scale" from 448 teachers working in public and private preschools, primary schools, and secondary schools in the central district of Yozgat Province.

The School Administrators' Leadership Styles Scale is a 16-item 5-point Likert-type scale. The scale, which has 3 different sub-dimensions, measures democratic, autocratic and laissez-faire leadership styles. The first 9 items measure democratic leadership, the next 4 items measure autocratic leadership and the last 3 items measure laissez-faire leadership.

The psychological well-being scale consists of 8 items. Individuals who score high on the scale have a high level of psychological well-being, while those who score low have a low level. However, the scale does not provide measurements of psychological well-being in different areas. However, it provides general information about the positive functional areas of individuals. In the reliability and validity studies of the scale, it is seen that the scale consists of a single factor.

The findings indicate that teachers report high levels of psychological well-being. According to the teachers, administrators have a high level of laissez-faire leadership, while democratic and autocratic leadership styles are perceived as moderate. Laissez-faire leadership and psychological well-being levels significantly differ by gender, whereas autocratic leadership does not.

In this study, the psychological well-being scores of male and female teachers showed a significant difference. It was found that female teachers had higher psychological well-being levels than male teachers. According to the findings obtained in the research, according to the opinions of the teachers, the leadership style of the administrators that gives full freedom showed a significant difference according to gender. Female teachers find the leadership style of their administrators that gives full freedom higher than male teachers. Leadership styles and psychological well-being do not significantly vary based on education level, age, school type, or years of professional experience. Furthermore, psychological well-being is positively associated with democratic and laissez-faire leadership styles but it is negatively associated with autocratic leadership style.

As a result of the regression analysis, it was determined that 18.5% of the change in psychological well-being levels was caused by the democratic leadership style. As a result of the regression analysis, the regression equation predicting psychological well-being is as follows: Psychological Well-being = (0.258 X Democratic Leadership Style Score) + 50.931

It was determined that 14.1% of the change in psychological well-being levels was caused by the autocratic leadership style. As a result of the regression analysis, the regression equation predicting psychological well-being is as follows: Psychological Well-being = (-.598 X Autocratic Leadership Style Score) + 51.277

It was determined that 7.3% of the change in psychological well-being levels was caused by the Laissez-faire leadership. As a result of the regression analysis, the regression equation predicting psychological well-being is as follows: Psychological Well-being = (.552 X Laissez-Faire Leadership Style Score) + 39.425. Accordingly, it can be said that the democratic, autocratic and permissive leadership style of the managers is a predictor of the psychological well-being of the teachers.

1. Giriş

Liderlik kavramı, bir gruba mensup üyelerin beklentilerinin ve algılarının yeniden yapılandırılmasını içeren etkileşim olarak tanımlanmaktadır (Bass, 1990). Hitt vd. (2006) liderliği yön bulma ve grubun amaçlarını gerçekleştirmede etkileme süreci olarak ifade etmektedir. Kouzes & Posner (2006) liderliği, grubu amacına ulaştırmak için diğer grup üyelerini etkileme süreci olarak ifade eder. Liderliği, grupların karşılaştığı problemleri durumlarda bir bireyin grubu temsil ederek, öncülük edip gruba mensup bireyleri etkileyebilme ve yönlendirebilme yeteneği olarak da tanımlamak mümkündür (Sabuncuoğlu & Tüz, 2001). Liderlik kavramının, insanoğlunun varlığından itibaren var olduğu ve bireyin sahip olduğu birçok sosyal alanın ortaya çıkmasından dolayı üzerinde çok fazla tartışıldığı ancak ortak bir tanımlama yapılamadığı bilinmektedir.

Liderlik, bireylerin her zaman iletişim içinde yaşamak zorunda olmasından dolayı daima gündemde olan bir kavramdır. Bireylerin sosyal yaşamlarını devam ettirebilmeleri, ihtiyaçlarına ve isteklerine ulaşabilmeleri için onlara motivasyon sağlayan veya yönlendiren bireylere ihtiyaç duymaktadır (Uçar, 2015; Şişman, 2012; Korkmaz, 2005; Özkalp & Sabuncuoğlu, 1997). Liderlik kavramı hakkında yapılan genel tanımlamalara bakılırsa, liderlik gruplarda belirlenen amaçlara ulaşma konusunda liderin kendisi de dahil olmak üzere birçok örgüt mensubunun sorumluluk alması ve buna yönelik davranmasıdır (Baker, 2022; Güçlü, 2022; Kılıç & Yılmaz, 2018). Lider, kendisini izleyen grup üyelerinin duygu ve düşüncelerini anlayarak ve onlara hitap ederek güçlü bir amaç oluşturup, onları harekete geçirir (Yukl, 2010, ss. 252-254).

Her liderin kendine özgü davranış şekillerinin olması liderlik stilleri kavramını ortaya çıkarmaktadır. Liderlik stili, yön gösteren, plan yapan ve bu planı uygulayan bir yaklaşımı ifade etmektedir. Liderlik stili, gruplarda yer alan bireyleri motive etmek ve çeşitli insanları yönlendirmek amacıyla kullanılan bir yaklaşımdır. Liderlik stili, onu takip eden kişilerin amaçladıkları hedeflere ulaşmalarını emrederek ya da amaçlarına yönelik motivasyon sağlayarak grupta yer alan bireyleri etkileme biçimidir (Ololube vd., 2015; Northouse, 2015). Liderler, yaşanan olaylar ve problemleri durumlarda karşılarında gösterdiği davranış şekilleriyle kendi liderlik stillerini ortaya koymaktadır. Her liderin davranışı kendi liderlik stiline göre değişmektedir. Liderlerin gösterdiği bu davranışlar kasıtlı veya gelişmiş güzel gerçekleşebilir (Sunmaz, 2001).

Genel hatlarıyla liderlerin ortaya koydukları davranış stillerinden bahsedebilmek için bireyin sahip olduğu davranış ve davranış tarzlarına odaklanmak gerekir (Northouse, 2015). Liderin kendini ifade etme şekli, liderlik tarzını ve stilini yansıtmaktadır. Araştırma kapsamında incelenen liderlik stillerine bakıldığı zaman üç farklı liderlik stili ele alınmaktadır. İlk olarak ele alınan demokratik liderlik stili; daha kapsayıcı bir liderliği ifade etmektedir. Grupta yer alan bütün bireyleri sorumluluk almaya davet edip her bireyin aidiyet duygusu geliştirmesi gerektiğini ifade eden bir liderlik yaklaşımıdır (Büyükyavuz, 2015; Tekaslan, 1989). Demokratik liderlik stiline sahip liderler, sosyal bir grup oluşturarak, her bireyin kendine uygun görev ve sorumluluk almasını sağlayarak gruba katkıda bulunur (Fidanlıoğlu, 2016).

Diğer liderlik stili olan otokratik liderlik stili ise; demokratik liderlik stilinden oldukça farklıdır. Otokratik liderlik stili, merkeziyetçi bir yapıda olup, yetkinin tek bir kişide toplanması ve talimatları tek bir kişinin vermesi gerektiği anlayışına sahiptir (Tunçbilek & Kaya, 2020; Şafaklı, 2005; Buluç, 1998). Otokratik liderlik yaklaşımının hakim olduğu gruplarda çalışan bireylerin fikir, duygu ve düşüncelerinden ziyade liderin egemen olduğu ve geleneksel bir ilişki yürüttüğü bilinmektedir. Liderler bireyler arasında kurulan ilişkilerden ziyade işten alınan sonuç ya da başarı durumuyla ilgilenmektedir (Tunçbilek & Kaya, 2020; Taş & Önder 2010; Bozdoğan ve Sağnak, 2011). Araştırma kapsamında incelenen ve otokratik liderlikle oldukça farklı özelliklere sahip bir diğer liderlik stili yaklaşımı olan tam serbestlik tanıyan liderlik stili literatür içerisinde kaçınmacı ya da pasif olan liderlik stili yerine kullanılmaktadır (Erdal, 2007). Tam serbestlik tanıyan liderlerin olduğu örgütlerde bir liderin varlığını hissetmek pek mümkün değildir. Onun yerine grupta bulunan bireylerin sorumluluk alarak ve değişkenlik göstererek duruma ve koşullara göre liderlik gösterdiği söylenebilir (Aktaş, 2020; Küçüközkan, 2015). Tam serbestlik tanıyan liderlerin; liderlikten kaçınan, kararlarını ertelemeye yatkın, net ifadeler ortaya koymayan, motivasyon ve desteğe önem vermeyen liderler oldukları bilinmektedir (Karip, 1998). Bu liderlik tarzı en az istenen liderlik tarzıdır ve lider sembolik olarak yer alarak yalnızca maddi ihtiyaçların karşılanması konusunda aracı ya da sağlayıcı bir rol üstlenmektedir (Kılıç & Yılmaz, 2018).

Büyük bir örgütü oluşturan okullara bakıldığında, okul yöneticilerinin aldıkları sorumluluklar ve bulundukları kurumlarda öncü olmaları nedeniyle okul yöneticileri lider olarak kabul edilir (Korkmaz, 2005). Okul yöneticilerinin sahip olduğu liderlik stillerinin okul için belirlenen amaçlara ulaşmada, okul içinde oluşturulmaya çalışan ortam ve çalışmayı etkileyen birçok unsur için oldukça önemli olduğu araştırmalar neticesinde ortaya konmuştur (Korkmaz, 2005; Sunmaz, 2001; Ünal vd., 2001). Şener (2023) çalışmasında okul yöneticilerinin liderlik stillerinin öğretmenlerin çalışma ortamı ve psikososyal durumlarının etkileşiminin önemine vurgu yaparken, öğretmenlerin psikolojik bağlılıkları ve performanslarının da etkilendiğini belirtmiştir. Okul yöneticilerinin sahip oldukları liderlik stili, öğretmenlerin motivasyonunu, iş memnuniyetini ve performansını önemli ölçüde etkilediği yapılan farklı çalışmalar sonucunda belirlenmiştir (Murphy vd., 2013).

Toplumsal birimler olan örgütlerde çalışan bireylerin örgüte bağlılıklarına dair yapılan çalışmalar uzun zamandır yapılmaktadır ve örgütte çalışan bireylerin moral düzeylerinin yaptıkları işteki verimliliğin etkisi araştırılmaktadır (Becker, 1960, s. 35). Bireylerin iyi bir performans ve verimlilik ortaya koyabilmesi için öncelikle belirli bir iyilik halinin bulunması gerekmektedir (Aktaş, 2020; Sunmaz, 2001). Liderlik stillerinden dolayı örgütte çalışan bireylerin de iyilik hali olumlu ve olumsuz olarak farklılık gösterebilmektedir (Katıtaş vd., 2022). Yalçın ve arkadaşları (2024) liderlik stilleriyle psikolojik dayanıklılık ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Grup içinde lider tarafından kullanılan stiller bazen grupta çalışan bireyleri destekleyip birey için olumlu anlamlar ifade edebilirken bazen de grupta yer alan bireyleri engelleyen ve birey için olumsuz anlamlar ifade edebilmektedir (Bakker vd., 2000). Okul yöneticilerinin liderlik stilleri, öğretmenlerin yıldırma düzeyleri (Korkmaz vd., 2016), öğretmenlerin verimlilikleri (Avcı, 2015), öğretmenlerin algılama düzeyleri (Oğuz, 2011), gruplardaki örgütsel vatandaşlıkları, problem çözmeye dair becerileri, örgütsel çekicilikleri (Sever & Atik, 2021) ve duygusal, sosyal zekaları gibi birçok farklı değişkeni etkilediğine dair bulgular sunmaktadır (Yıldız vd., 2022). Öğretmenlerin psikolojik olarak etkilenme düzeyinin mesleki olarak yapacakları çalışmaları ve performanslarını etkilemesi psikolojik iyi oluş değişkeninin önemine dikkat çekebilir. Bireylerin iyi bir performans ve verimlilik ortaya koyabilmesi için öncelikle belirli bir iyilik halinin bulunması gerekmektedir (Aktaş & Özgenel, 2020; Sunmaz, 2001). Bu açıklama ışığında öğretmenlerin mesleki ve kişisel performanslarının yüksek olması için psikolojik olarak daha iyi olması gerektiği düşünülmektedir. Bu çalışmada ise liderlik stillerinin psikolojik iyi oluş ile bağlantılı olduğu düşünülerek bu konu ele alınmıştır.

İyi oluş kavramı, bireylerin sahip olduğu bilişsel ve duyuşsal durumlarda kendini ve yaşamını olumlu bir çerçeveden değerlendirmesidir (Diener, 2000). Bireyler için asıl istenen durum iyilik halinin diğer bir ifadeyle iyi oluş düzeylerinin yüksek olması durumudur. İyi oluş düzeyi yüksek bireylerin olumsuz duyguları görmezden gelerek olumlu duyguları daha fazla hissettiği belirtilmektedir (Gediksiz, 2013; Telef vd., 2013). Geçen zamanla birlikte gruplar da en verimli işleri elde edebilmek için örgüt mensuplarının iyilik hali diğer bir deyişle iyi oluş düzeyleri potansiyellerini geliştirmektedir (Deci vd, 2000, s. 3).

Mutluluğu ifade eden kavramlardan biri olan iyi oluş kavramı detaylı olarak incelediğinde iki farklı tür olarak ortaya çıkmaktadır (Çevik, 2010; Tümkaya, 2011). Öznel iyi oluş bakış açısı (hedonik) yaşamda haz duymaya ve memnuniyet elde etmeye yöneliktir. Psikolojik iyi oluş bakış açısı (Eudaimonik) ise, yaşamın amacını, bireyin kendisini ve anlamını bulmaya yöneliktir. Birey için bu arayış, mutluluk arayışıdır. Öznel iyi oluş kavramı; bireylerde var olan duyguların mutluluk, iyilik gibi pozitif duygularla olduğu ve bu duyguların hayatlarında daha çok olması gerektiği yönündedir (Hamurcu, 2011). Öznel iyi oluş kavramı sosyal ve kültürel öğrenme üzerinde durur. Yazar (2019) öznel iyi oluş düzeyi yüksek bireylerin karşılaştıkları olaylar ya da problemleri durumlar karşısında daha olumlu bir değerlendirme yaptıklarını belirtmiştir. Tuzgöl Dost (2005) pozitif duyguları daha çok yaşayan bireylerin öznel iyi oluş düzeylerinin yüksek, negatif duyguları daha çok yaşayan bireylerin öznel iyi oluş düzeylerinin daha düşük olduğunu belirtmiştir. İyi oluş için en önemli faktör işlevsellik olarak belirtilmektedir. Bireylerin her zaman iyi oluş düzeyi yüksek yaşaması mümkün olmayabilir. Bu sebeple psikolojik iyi oluş kavramı, insanların yaşamlarını anlamlı ve iyi bir biçimde devam ettirebilmeleri olarak tanımlanmaktadır (Felicia 2009; Akt: Kocaman, 2019)

Psikolojik iyi oluş kavramı, psikolojik iyi oluş kuramıyla birlikte, bireyin hayatına dair geliştirdiği amaçlarına yoğunlaşmaktadır. Bireyin kendisinde var olan yeteneklerinin farkındalığı ve iletişim içerisinde olduğu diğer bireylerle ilişkisi psikolojik iyi oluşu oluşturmaktadır (Ryff, 1989). Psikolojik iyi oluş düzeyleri yüksek bireylerin olumlu duygulara hakim, pozitif bir bakış açısıyla, özbenliklerinin yüksek olduğu, kişisel gelişimine önem veren, sağlıklı iletişim kurabilen, performansı yüksek, motivasyonu fazla, pozitif duyguları hisseden ve hissettiren bir birey olduğu söylenebilir (Aktaş, 2020; Katıtaş vd., 2022; Sunmaz, 2001). Negatif duygu ve düşünce geliştiren bireylerin ise alternatif seçenekler aradığı (Aydoğan, 2019), verimliliğinin düşük olduğu, performansının çok azını ortaya koyabildiği (Ağın, 2023), kendisini yormadan iş yaptığı ve mecburiyetten ortamda bulunduğu belirtilir (Öter & Yeltekin 2023).

Psikolojik iyi oluşun sahip olduğu alt boyutlara bakıldığında; özerklik, yaşam amacı, kişisel gelişim, çevre hakimiyeti gibi alt bileşenler her bireyin hayatında farklı değişkenlerle ilişkili olarak ortaya çıkmaktadır. Psikolojik iyi oluş her bireyin hayatında bir şekilde var olmakta ve bireylerin hayatlarını etkileyebilmektedir (Ryff, 1989). Bireylerin toplumsal ve bireysel alanlarının birçoğunda mutluluğa dair değişkenler etkili olmakta ve mutluluk doyumunu sağlayarak bireylerin psikolojik iyi oluş düzeylerini artırmaktadır (Ansari, 2010, s. 245). Bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyi arttıkça birey grup için daha fazla katkıda bulunmaktadır. Kendisine verilen işlerde daha fazla çaba göstererek, iş ve işleyişte kendine verilen görev ve sorumluluklarda işlerini ciddiye alarak sürece katkı sağlamaktadır (Ağın, 2023; Aydoğan, 2019). Yapılan araştırmalara göre psikolojik iyi oluş düzeyi yüksek kişiler, liderin karar ve davranışlarında çok daha emin ve rahat hareket etmektedir (Özdemir & Yirmibeş, 2016). Filozofların tarihler boyunca savunduğu görüşe göre, insanı en iyi ve en üst seviyede motive eden bileşenin mutluluk ve iyilik hali olduğu görüşü yer almaktadır (Diener, 1984). Bireylerin olaylara karşı verdikleri tepkiler hayattan aldıkları haz ve tatmin duygularını şekillendirmektedir. Bireylerin hayatının büyük bir kısmını geçirdiği iş yerlerinde, gruba ait hissetmesi, grup içerisindeyken olumlu duygularının olması, yüksek performans göstermesi için iyilik halinin var olması ve bunu devam ettirebilmesi oldukça önemlidir (Aydoğan, 2019; Direkçi, 2024). Diener (1999) bireyin hayatındaki

olumlu duygulardan bahsederken iş yerlerinde fazla zaman geçiren bireyler için iş hayatının belirleyici bir değişken olduğunu belirtmiştir.

Yapılan liderlik stilleri ve psikolojik iyi oluş çalışmalarına bakıldığında, farklı tarzlarda liderlik stillerinin bir arada ele alınıp psikolojik iyi oluş ile beraber incelendiği bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Farklı değişkenler ile incelenen liderlik stilleri ve psikolojik iyi oluş kavramlarının alanyazında bağlamsal olarak çalışılmamasının bir boşluk olduğu düşünülmektedir. Bu araştırmada okul yöneticilerinin sahip oldukları liderlik stillerinin, okulda görev yapan öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeyini etkilediği ve öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin artmasına ya da azalmasına dair etkide bulunabileceği varsayılmıştır. Toplumun önemli birimi olan okullarda görev yapan okul yöneticilerinin, öğretmenlerin iyi oluş düzeylerini, psikolojik iyilik hallerini ne düzeyde ve nasıl etkiledikleri sorusu bu çalışmanın ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

1.1. Araştırmanın amacı

Bu araştırmada okul yöneticilerinin liderlik stillerinin öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeylerini yordama gücü incelenmiştir. Ayrıca okul yöneticilerinin liderlik stilleri ve öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeyleri belirlenmiştir. Bunlara ilaveten okul yöneticilerinin liderlik stillerinin ve öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin sosyodemografik değişkenlere göre farklılaşma durumu ele alınmıştır.

1.2. Araştırmanın soruları

1. Öğretmen görüşlerine göre okul yöneticilerinin demokratik, otokratik ve tam serbestlik tanıyan liderlik stilleri ile öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeyleri nedir?
2. Cinsiyete, eğitim düzeyine, yaşa, okul türüne ve mesleki kıdeme göre okul yöneticilerinin liderlik stilleri ve öğretmenlerin psikolojik iyi oluşu farklılaşmakta mıdır?
3. Okul yöneticilerinin demokratik, otokratik ve tam serbestlik tanıyan liderlik stilleri ile öğretmenlerin psikolojik iyi oluşları arasındaki ilişki var mıdır?
4. Okul yöneticilerinin demokratik, otokratik ve tam serbestlik tanıyan liderlik türü öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeyini nasıl yordamaktadır?

2. Gereç ve Yöntem

Makale araştırma ve yayın etiğine uygun olarak hazırlanmıştır. Bu çalışma için gerekli etik kurul izni, Yozgat Bozok Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulunun 23.11.2023 tarihinde gerçekleştirdiği oturumda 08/02 karar numarasıyla alınmıştır.

2.1. Araştırmanın modeli

Bu araştırmada okul yöneticilerinin liderlik stillerinin öğretmenlerin psikolojik iyi oluşunu yordama gücü incelenmiştir. Araştırma betimsel bir çalışmadır. Betimsel türde olan bu araştırma ilişkisel tarama modeliyle gerçekleştirilmiştir. Karasar (2012)'in belirttiği gibi tarama araştırmaları, geçmişte veya günümüzde mevcut durumu var olduğu haliyle ortaya koymaya çalışan araştırmalardır. İlişkisel tarama modeli ise birden fazla değişkenin kendi aralarındaki değişiminin varlığını, derecesini belirlemeye yönelik araştırma modeli olarak tanımlamıştır (Karasar, 2012).

2.2. Araştırmanın evreni ve örnekleme

Bu araştırmanın evrenini 2023 – 2024 yılında Yozgat ili Merkez ilçesinde bulunan farklı kademelerde (anaokulu, ilkokul ve ortaokul) ve birbirinden farklı okullarda çalışan öğretmenler oluşturmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesiyle birlikte, Yozgat ili Merkez ilçesinde bulunan anaokulu, ilkokul, ortaokul kademelerinden oluşan 20 farklı okulda bulunan 14 farklı branşa mensup 448 öğretmenin katılımıyla araştırma gerçekleştirilmiştir. Bu sayede maksimum çeşitlilik gösteren bir örneklem grubuna ulaşılmıştır. Uygun örnekleme yöntemi kullanılarak veri toplanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlere dair sosyodemografik bilgiler tabloda görülmektedir.

Tablo 1*Katılımcıların Sosyodemografik Özellikleri*

Değişkenler	Frekans(n)	Yüzdelik(%)
Cinsiyet	Kadın	262
	Erkek	186
Yaş	35 ve Daha Az	213
	36-40	96
	41-45	73
	46 ve Üzeri	66
Eğitim Düzeyi	Lisans	379
	Lisansüstü	69
Okul Türü	Anaokulu	76
	İlkokul	150
	Ortaokul	222
Mesleki kıdem	1-5	133
	6-10	95
	11-15	89
	16-20	59
	21 ve Üzeri	72

Araştırmanın örneklem grubunun özelliklerine bakıldığında; kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlerden daha fazla katılım gösterdiği, katılım gösteren öğretmenlerin önemli bir kısmının 35 yaş ve altında olduğu bilinmektedir. Lisans eğitim düzeyine sahip, ortaokulda çalışan öğretmenlerin katılımının daha fazla olduğu ve mesleki kıdemlerinin ağırlıklı olarak 1-5 yıl aralığında olduğu bilinmektedir.

2.3. Veri toplama araçları

Öğretmenlerin demografik bilgilerine ulaşmak için 9 soruluk “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Formda cinsiyet, yaş, eğitim durumu, okul türü ve meslekteki kıdeme dair sorular yer almaktadır.

Okul yöneticilerinin liderlik stillerini belirleyebilmek için kullanılan “Okul Yöneticilerin Liderlik Stilleri Ölçeği” Kılıç ve Yılmaz (2018) tarafından geliştirilen 16 maddelik 5’li likert tipi bir ölçektir. 3 farklı alt boyutu bulunan ölçek, demokratik, otokratik ve tam serbestlik tanıyan liderlik stillerini ölçmektedir. İlk 9 maddesi demokratik liderliği, sonraki 4 maddesi otokratik liderliği ve son 3 maddesi tam serbestlik tanıyan liderlik stilini ölçmektedir. 5 dereceli likert tipinde bir ölçektir. Derecelendirmesi (1) hiç katılmıyorum, (5) tamamen katılıyorum şeklindedir. Kılıç ve Yılmaz (2018) tarafından geliştirilen ölçeğin güvenirlik katsayısı ,83 olarak belirtilmiştir. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı ,883 olarak bulunmuştur.

Psikolojik iyi oluş ölçeği, Diener (1999) tarafından genç yetişkinlerin sosyo-psikolojik iyi oluşu ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Psikolojik iyi oluş ölçeğinin Türkiye’ye uyarlamasını Telef (2011; 2013) yapmıştır ve ölçek 8 maddeden oluşmaktadır. Her madde için derecelendirme (1) kesinlikle katılmıyorum, (7) kesinlikle katılıyorum şeklinde cevaplandırılmaktadır. Bir katılımcının ölçekten alabileceği en yüksek puan 56, en düşük puan 8’dir. Ölçekten yüksek puan alan bireyin psikolojik iyi oluş düzeyi yüksek, düşük puan alan bireylerinse düşüktür. Ancak ölçek psikolojik iyi oluşun farklı alanlardaki ölçümlerini sağlamamaktadır. Ancak bireylerin olumlu işlevsel alanları hakkında genel bilgi vermektedir. Ölçeğin güvenirlik geçerlilik çalışmalarında; ölçeğin tek faktörden oluştuğu görülmektedir. Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmasında Cronbach alfa katsayısı ,80 olarak bulunmuştur (Telef, 2011; 2013). Bu araştırma için Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı ,866 olarak bulunmuştur.

2.4. Verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması

Veriler gönüllü katılımcılar ile bilgilendirilmiş onam formu kullanılarak toplanmıştır. Verilerin için analizler yapılmadan önce verilerin normal dağılım gösterip göstermediklerini görebilmek için SPSS 22.00 programıyla kontrol sağlanmıştır. Ardından verilerin normal dağılım gösterdikleri tespit edilmiş ve SPSS 22.00 programı ile normallik dağılım analizleri (çarpıklık-basıklık katsayıları hesaplama, varyans değerleri, standart sapma değerleri) yapılmıştır. Okul yöneticilerinin liderlik stillerine ait çarpıklık (skewness) katsayısı .651 ve basıklık (kurtosis) katsayısı -.515 olarak bulunmuştur. Psikolojik iyi oluş kavramına ait çarpıklık (skewness) katsayısı -.583, basıklık (kurtosis) katsayısı -.049 olarak bulunmuştur. Tabachnick vd., (2013) çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1.5 ile +1.5 arasında olan değerlerin normal dağıldığını ifade etmektedir.

Öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeylerine ve öğretmenlerin algılarına göre okul yöneticilerinin liderlik stillerinin düzeylerine bakılmıştır. Okul yöneticilerinin liderlik stilleri ve psikolojik iyi oluşları yaş, cinsiyet, mesleki kıdem, okul kademesi ve eğitim düzeyine göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Okul yöneticilerinin liderlik stillerine göre cinsiyet, okul türü ve eğitim düzeyi değişkenlerinin varyans değerleri $p>.05$ olup homojen dağılmaktadır. Psikolojik iyi oluşlarına göre cinsiyet, okul türü ve eğitim düzeyi değişkenlerinin varyans değerleri $p>.05$ olup homojen dağılmaktadır. Bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki korelasyon analizi gerçekleştirildikten sonra bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ortaya çıkan ilişkinin gücünü ve niteliğini belirleyebilmek için regresyon analizi gerçekleştirilmiştir. Regresyon analizi çalışmasında psikolojik iyi oluş ölçeği toplam puanı kullanılırken, liderlik stili ölçeğinin alt boyutlarına ait puanlar kendi aralarında kategorize edilerek basit doğrusal regresyon analizi yapılmış ve analiz kısmı sonlandırılmıştır.

3. Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde öncelikle öğretmen görüşlerine göre okul yöneticilerinin demokratik, otokratik ve tam serbestlik tanıyan liderlik stilleri ve öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeyleri incelenmiştir. Sonra bu puanların cinsiyet ve eğitim düzeylerine göre t-Testi analizlerine yer verilmiştir. Daha sonra bu puanların yaş, mesleki kıdem ve okul türüne göre farklılaşma duruma göre ANOVA testi analizleri ele alınmıştır. Son olarak da liderlik stilleri ile psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiye yönelik korelasyon analizine ve liderlik stillerinin psikolojik iyi oluş durumunu yordama gücüne ilişkin regresyon analizine yer verilmiştir.

3.1. Öğretmen algılarına göre okul yöneticilerinin liderlik stilleri ve öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeyleri

Tablo 2

Okul Yöneticilerinin Demokratik, Otokratik, Tam Serbestlik Tanıyan Liderlik Stilleri ve Öğretmenlerin Psikolojik İyi Oluş Düzeylerine İlişkin Betimsel İstatistik Değerleri

	$\bar{X}$	SS	N
Psikolojik İyi Oluş	45.66 (%81.53)	6.54	448
Demokratik Liderlik Stili	22.43 (%49.8)	11.93	448
Otokrat Liderlik Stili	9.38 (%46.9)	4.10	448
Tam Serbestlik Tanıyan Liderlik Stili	11.31 (% 75.4)	3.19	448

Not: PİO max puan: 56, DLS max puan: 45, OLS max puan: 20, TSTLS max puan: 15

Psikolojik iyi oluş puan ortalaması $\bar{X}=45.66$ olup, %81,53' e denk gelmektedir. Elde edilen bu değer yüksek olarak ifade edilebilir. Demokratik liderlik stili puan ortalaması $\bar{X}=22.43$ olup, %49,8'e denk

gelmektedir. Elde edilen bu değer orta düzey olarak ifade edilebilir. Otokratik liderlik stili puan ortalaması $\bar{X}=9.38$ olup, %46,9'e denk gelmektedir. Elde edilen bu değer orta düzey olarak ifade edilebilir. Tam serbestlik tanıyan liderlik stili puan ortalaması $\bar{X}=11.31$ olup %75,4'e denk gelmektedir. Elde edilen bu değer yüksek olarak ifade edilebilir. Liderlik stillerinden tam serbestlik tanıyan liderlik stili daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. Demokratik ve otokratik liderlik stilleri orta düzeyde olup, demokratik liderlik stili otokratik liderlik stiliinden daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu söylenebilir.

3.2. Cinsiyete, eğitim düzeyine, yaşa, okul türüne ve mesleki kıdeme göre öğretmen algılarına göre okul yöneticilerinin liderlik stilleri ve öğretmenlerin psikolojik iyi oluşu

Tablo 3

Okul Yöneticilerinin Demokratik, Otokratik, Tam Serbestlik Tanıyan Liderlik Stilleri ve Öğretmenlerin Psikolojik İyi Oluş Puanlarının Cinsiyete Göre Farklılığını Gösteren t-Testi

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	ss	t	p
Psikolojik İyi Oluş	Kadın	262	46.28	6.48	2.35	.019
	Erkek	186	44.81	6.54		
	Toplam	448				
Demokratik Liderlik Stili	Kadın	262	20.24	11.2	.437	.662
	Erkek	186	20.70	10.5		
	Toplam	448				
Otokratik Liderlik Stili	Kadın	262	9.31	4.15	-.425	.671
	Erkek	186	9.47	4.05		
	Toplam	448				
Tam Serbestlik Tanıyan Liderlik Stili	Kadın	262	11.59	3.15	2.17	.030
	Erkek	186	10.92	3.22		
	Toplam	448				

Bu çalışmaya 262 kadın öğretmen, 186 erkek öğretmen katılım göstermiştir. Psikolojik iyi oluş için standart sapma değeri kadın öğretmenler için $ss=6.48$ iken, erkekler öğretmenler için $ss=6.54$ bulunmuştur. Öğretmenlerin psikolojik iyi oluş durumu ($t=2.35$, $p<0.05$) cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir. Kadın öğretmenlerin psikolojik iyi oluş puanları erkek öğretmenlerden istatistiksel olarak anlamlı olarak daha yüksektir ($\bar{X}=46.28$, $\bar{X}=44.81$).

Demokratik liderlik stili için standart sapma değeri kadın öğretmenler için $ss=11.2$ iken, erkek öğretmenler için $ss=10.5$ bulunmuştur. Demokratik liderlik stili ($t=.437$, $p>0.05$) öğretmenlerin cinsiyetine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Otokratik liderlik stili için standart sapma değeri kadın öğretmenler için $ss=4.15$ iken, erkek öğretmenler için $ss=4.05$ bulunmuştur. Otokratik liderlik stili ($t=-.425$, $p>0.05$) öğretmenlerin cinsiyetine göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

Tam serbestlik tanıyan liderlik stili için standart sapma değeri kadın öğretmenler için $ss=3.15$ iken, erkek öğretmenler için $ss=3.22$ bulunmuştur. Tam serbestlik tanıyan liderlik stili ($t=2.17$, $p<0.05$) öğretmenlerin cinsiyetine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Okul yöneticilerinin tam serbestlik tanıyan liderlik stiline ilişkin kadın öğretmenlerin görüşleri erkek öğretmenlerden anlamlı olarak daha yüksektir ($\bar{X}=11.59$, $\bar{X}=10.92$). Diğer bir ifadeyle kadın öğretmenler yöneticilerinin tam serbestlik tanıyan liderlik stillerini erkek öğretmenlere göre daha yüksek bulmaktadırlar.

Tablo 4

Okul Yöneticilerinin Demokratik, Otokratik, Tam Serbestlik Taniyan Liderlik Stilleri ve Öğretmenlerin Psikolojik İyi Oluş Puanlarının Eğitim Düzeyine Göre Farklılığını Gösteren t-Testi

	Eğitim Düzeyi	N	$\bar{X}$	ss	t	p
Psikolojik İyi Oluş	Lisans	379	45.77	6.57		
	Lisansüstü	69	45.12	6.39	.761	.447
	Toplam	448				
Demokratik Liderlik Stili	Lisans	379	20.13	10.8		
	Lisansüstü	69	22.10	11.5	1.381	.168
	Toplam	448				
Otokratik Liderlik Stili	Lisans	379	9.30	4.12		
	Lisansüstü	69	9.81	4.00	-.960	.338
	Toplam	448				
Tam Serbest T. Liderlik Stili	Lisans	379	11.30	3.27		
	Lisansüstü	69	11.38	2.71	-.182	.837
	Toplam	448				

Bu çalışmaya 379 lisans düzeyine sahip öğretmen, 69 lisansüstü eğitim düzeyine sahip öğretmen katılmıştır. Psikolojik iyi oluş için standart sapma değeri lisans düzeyinde eğitime sahip öğretmenler için $ss=6.57$ iken, lisansüstü eğitim düzeyine sahip öğretmenler için $ss=6.39$ bulunmuştur. Psikolojik iyi oluş puanı ($t=.761$, $p>0.05$) eğitime göre farklılık göstermemektedir.

Demokratik liderlik stili için standart sapma değeri lisans düzeyinde eğitime sahip öğretmenler için $ss=12.5$ iken, lisansüstü eğitim düzeyine sahip öğretmenler için $ss=12.6$ bulunmuştur. Demokratik liderlik stili puanı ($t=1.381$, $p>0.05$) eğitime göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Otokratik liderlik stili için standart sapma değeri lisans düzeyinde eğitime sahip öğretmenler için $ss=12.5$ iken lisansüstü eğitim düzeyine sahip öğretmenler için $ss=12.6$ bulunmuştur. Otokratik liderlik stili puanı ($t=-.960$, $p>0.05$) eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

Tam serbestlik tanıyan liderlik stili için standart sapma değeri lisans düzeyinde eğitime sahip öğretmenler için $ss=12.5$ iken, lisansüstü eğitim düzeyine sahip öğretmenler için $ss=12.6$ bulunmuştur. Tam serbestlik tanıyan liderlik stili puanı ($p=-.182$, $p>0.05$) eğitime göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

Tablo 5

Okul Yöneticilerinin Demokratik, Otokratik, Tam Serbestlik Taniyan Liderlik Stilleri ve Öğretmenlerin Psikolojik İyi Oluş Puanlarının Yaşa Göre Farklılığını Gösteren ANOVA Testi

	Yaş	N	$\bar{X}$	ss	Var K.	KT	SD	K.O	F	P
Psikolojik İyi Oluş	35 ve Az	213	45.69	6.37						
	36-40	96	46.28	6.15	G. Arası	209.074	3	69.69	1.635	.180
	41-45	73	46.16	6.66	G. İçi	18920.371	444	42.61		
	46 Üzeri	66	44.14	7.35	Toplam	19129.444	447			
	Toplam	448	45.68	6.54						
Demokratik Liderlik Stili	35 ve Az	213	19.82	11.1						
	36-40	96	20.77	10.3	G. Arası	228.563	3	76.188	.636	.592
	41-45	73	20.45	11.0	G. İçi	53197.995	444	119.814		
	46 Üzeri	66	21.88	10.9	Toplam	53425.855	447			
	Toplam	448	20.43	10.9						
Otokratik Liderlik Stili	35 ve Az	213	9.18	4.91						
	36-40	96	9.47	3.81	G. Arası	47.635	3	15.878	.940	.421
	41-45	73	9.15	3.92	G. İçi	7499.365	444	16.890		
	46 Üzeri	66	10.11	4.44	Toplam	7547.000	447			
	Toplam	448	9.38	4.10						
Tam Serbest T. Liderlik Stili	35 ve Az	213	11.36	3.45						
	36-40	96	11.51	2.85	G. Arası	41.256	3	13.752	1.351	.257
	41-45	73	11.55	3.12	G. İçi	4520.994	444	10.182		
	46 Üzeri	66	10.61	2.81	Toplam	4562.250	447			
	Toplam	448	11.31	3.19						

Tablo 5’de psikolojik iyi oluş, demokratik liderlik, otokratik liderlik ve tam serbestlik taniyan liderlik stili puan ortalamalarının yaşa göre fark gösterme durumuna yer verilmiştir. Psikolojik iyi oluş puan ortalaması ($F=1.635$; $p>0.05$); Demokratik liderlik stili puan ortalaması ($F=.636$; $p>0.05$); Otokratik liderlik stili puan ortalaması ($F=.940$; $p>0.05$) ve Tam serbestlik taniyan liderlik stili puan ortalaması yaşa göre anlamlı farklılık ($F=1.351$; $p>0.05$) göstermemektedir.

Tablo 6

Okul Yöneticilerinin Demokratik, Otokratik, Tam Serbestlik Taniyan Liderlik Stilleri ve Öğretmenlerin Psikolojik İyi Oluş Puanlarının Okul Türüne Göre Farklılığını Gösteren ANOVA Testi

	Okul Türü	N	$\bar{X}$	ss	Var K.	KT	SD	K.O	F	P
Psikolojik İyi Oluş	Anaokulu	76	45.66	7.38	G. Arası					
	İlkokul	150	45.35	6.02	G. İçi	26.181	2	13.90	.305	.737
	Ortaokul	222	45.89	6.60	Toplam	19103.263	445	42.929		
	Toplam	448	45.67	6.54		19129.444	447			
Demokratik Liderlik Stili	Anaokulu	76	22.49	12.13	G. Arası					
	İlkokul	150	19.52	10.80	G. İçi	447.446	2	223.723	1.879	.154
	Ortaokul	222	20.34	10.54	Toplam	52978.409	445	119.053		
	Toplam	448	20.43	10.93		53425.855	447			
Otokratik Liderlik Stili	Anaokulu	76	10.07	4.45	G. Arası					
	İlkokul	150	9.50	4.23	G. İçi	61.478	2	30.739	1.827	.162
	Ortaokul	222	9.05	3.88	Toplam	7485.522	445	16.821		
	Toplam	448	9.38	4.10		7547.000	447			
Tam Serbest T. Liderlik Stili	Anaokulu	76	10.58	3.67	G. Arası					
	İlkokul	150	11.47	3.14	G. İçi	49.255	2	24.628	2.428	.089
	Ortaokul	222	11.46	3.03	Toplam	4512.995	445	10.142		
	Toplam	448	11.31	3.20		4562.250	447			

Tablo 6’da psikolojik iyi oluş, demokratik liderlik, otokratik liderlik ve tam serbestlik taniyan liderlik stili puan ortalamasının okul türüne göre anlamlı farklılık gösterme durumu ele alınmıştır. Psikolojik iyi oluş puan ortalaması ($F=.305$ $F_{(2,445)}=447$; $p>0.05$); Demokratik liderlik stili puan ortalaması

($F=1.879$; $F_{(2,445)}=447$; $p>0.05$); Otokratik liderlik stili puan ortalaması ($F=1.827$; $F_{(2,445)}=447$; $p>0.05$) ve Tam serbestlik tanıyan liderlik stili puan ortalaması okul türüne göre ($F=2.428$; $F_{(2,445)}=447$; $p>0.05$) anlamlı farklılık göstermemektedir.

Tablo 7

Okul Yöneticilerinin Demokratik, Otokratik, Tam Serbestlik Tanıyan Liderlik Stilleri ve Öğretmenlerin Psikolojik İyi Oluş Puanlarının Mesleki Kıdeme Göre Farklılığını Gösteren ANOVA Testi

	Mesleki Kıdem	N	$\bar{X}$	ss	Var K.	KT	SD	K.O	F	P
Psikolojik İyi Oluş	1-5	133	46.14	6.49						
	6-10	95	44.54	6.21	G. Arası	343.388	4	85.847	2.024	.090
	11-15	89	46.39	6.83	G. İçi	18786.057	443	42.406		
	16-20	59	46.66	5.90	Toplam	19129.444	447			
	21 Üzeri	72	44.55	6.98						
	Toplam	448	45.66	6.54						
Demokratik Liderlik Stili	1-5	133	20.08	11.22						
	6-10	95	21.28	11.52	G. Arası	167.276	4	41.819	.349	.846
	11-15	89	20.17	10.07	G. İçi	53258.579	443	120.223		
	16-20	59	19.51	10.58	Toplam	53425.855	447			
	21 Üzeri	72	21.03	11.14						
	Toplam	448	20.43	10.93						
Otokratik Liderlik Stili	1-5	133	9.06	4.56						
	6-10	95	9.32	4.00	G. Arası	30.190	4	7.547	.445	.776
	11-15	89	9.76	3.45	G. İçi	7516.810	443	16.968		
	16-20	59	9.34	3.86	Toplam	7547.000	447			
	21 Üzeri	72	9.58	4.34						
	Toplam	448	9.38	4.10						
Tam Serbest T. Liderlik Stili	1-5	133	11.00	3.39						
	6-10	95	11.04	3.47	G. Arası	69.898	4	17.475	1.723	.144
	11-15	89	11.83	2.79	G. İçi	4492.352	443	10.141		
	16-20	59	11.93	2.90	Toplam	4562.250	447			
	21 Üzeri	72	11.10	3.04						
	Toplam	448	11.31	3.19						

Tablo 7’de psikolojik iyi oluş, demokratik liderlik, otokratik liderlik ve tam serbestlik tanıyan liderlik stili puan ortalamasının mesleki kıdeme göre anlamlı farklılık gösterme durumu ele alınmıştır. Psikolojik iyi oluş puan ortalaması ($F=2.024$; $F_{(4,443)}=447$; $p>0.05$); Demokratik liderlik stili puan ortalaması ($F=.349$; $F_{(4,443)}=447$; $p>0.05$); Otokratik liderlik stili puan ortalaması ($F=.445$; $F_{(4,443)}=447$; $p>0.05$) ve Tam serbestlik tanıyan liderlik stili puan ortalaması mesleki kıdeme göre anlamlı farklılık ($F=1.723$; $F_{(4,443)}=447$; $p>0.05$) göstermemektedir.

3.3. Öğretmen algılarına göre okul yöneticilerinin liderlik stilleri ile öğretmenlerin psikolojik iyi oluşu arasındaki ilişki

Tablo 8

Okul Yöneticilerinin Demokratik, Otokratik, Tam Serbestlik Tanıyan Liderlik Stilleri ile Öğretmenlerin Psikolojik İyi Oluşuna İlişkin Korelasyon Analizi

	Demokratik Liderlik Stili	Otokratik Liderlik Stili	Tam Serbest Liderlik Stili	Psikolojik İyi Oluş
Demokratik Liderlik Stili	1	-.682**	.552**	.431**
Otokratik Liderlik Stili		1	-.435**	-.376**
Tam Serbest T. Liderlik Stili			1	.269*
Psikolojik İyi Oluş				1

Not: Korelasyon Katsayısı; .00-.29 düşük, .30-.70 orta, .71-1.00 yüksek (Büyüköztürk vd., 2012).

Not: *: düşük, **: orta, ***: yüksek olarak kategorize edilmiştir.

Okul yöneticilerinin liderlik stilleri ile psikolojik iyi oluş puan ortalaması arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Pearson Korelasyon analizi yapılmıştır.

Demokratik liderlik stili ile psikolojik iyi oluş düzeyleri arasında ($r=.431$, $p<.01$) pozitif yönlü orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur. Otokratik liderlik stili ile psikolojik iyi oluş düzeyleri arasında ($r=-.376$, $p<.01$) negatif yönlü orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur. Tam serbestlik tanıyan liderlik stili ile psikolojik iyi oluş düzeyleri arasında ($r=.269$, $p<.01$) pozitif yönlü düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur.

Psikolojik iyi oluş ile demokratik, otokratik ve tam serbestlik tanıyan liderlik stilleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Demokratik liderlik stili ve tam serbestlik tanıyan liderlik stili ile pozitif, otokratik liderlik stili ile negatif ilişki bulunmuştur.

Okul yöneticilerinin demokratik, otokratik, tam serbestlik tanıyan liderlik stilleri ve psikolojik iyi oluş değişkenleri için basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır.

3.4. Öğretmen algılarına göre okul yöneticilerinin demokratik otokratik ve tam serbestlik tanıyan liderlik stillerinin öğretmenlerin psikolojik iyi oluşunu yordama gücü

Tablo 9

Demokratik, Otokratik ve Tam Serbestlik Tanıyan Liderlik Stillerinin Öğretmenlerin Psikolojik İyi Oluşunu Nasıl Yordadığına İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizi

Yordanan Değişken	Psikolojik İyi Oluş				
	B	Std. Hata	β	t	Sig
Demokratik Liderlik Stili	.258	0.26	.431	10.074	.001
	$R: .431$	$R^2: .185$	$F: 101.483$	$P: .001$	
Otokratik Liderlik Stili	-.598	0.70	-.376	-8.56	.001
	$R: .376$	$R^2: .141$	$F: 73.373$	$P: .001$	
Tam Serbest T. Liderlik Stili	.552	0.93	.269	5.91	.001
	$R: .269$	$R^2: .073$	$F: 34.927$	$P: .001$	

Tablo 9'da görüldüğü gibi demokratik liderlik stili anlamlılık düzeyi (sig) $p<0.05$ ve kurulan regresyon modeli anlamlıdır. Açıklama gücü olan R^2 değeri .185'tir ($R: .431$; $R^2: .185$; $p<0.001$). Ortaya çıkan bu bulguya göre öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeylerindeki değişimin %18.5'inin demokratik liderlik stiliinden kaynaklandığı söylenebilir. Modelde yordayan değişkenin (β) katsayısı

.431'dir ($p<0.05$). Buna göre yöneticilerin demokratik liderlik stilinin öğretmenlerin psikolojik iyi oluşlarının pozitif yönde yordayıcısı olduğu söylenebilir ($p<0.001$). Regresyon analizi sonucunda Psikolojik iyi oluşu yordayan regresyon denklemi şöyledir: Psikolojik İyi Oluş = $(0.258 \times \text{Demokratik Liderlik Stili Puanı}) + 50.931$

Tablo 9'da görüldüğü gibi otokratik liderlik stilinin anlamlılık düzeyi (sig) $p<0.05$ ve kurulan regresyon modeli anlamlıdır. Açıklama gücü olan R^2 değeri .141'tir ($R: .376$; $R^2: .141$; $p<0.001$). Ortaya çıkan bu bulguya göre öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeylerindeki değişimin %14,1'inin otokratik liderlik stilinden kaynaklandığı söylenebilir. Modelde yordayan değişkenin (β) katsayısı $-.376$ 'dır ($p<0.05$). Buna göre yöneticilerin otokratik liderlik stilinin öğretmenlerin psikolojik iyi oluşlarının negatif yönde yordayıcısı olduğu söylenebilir ($p<0.001$). Regresyon analizi sonucunda psikolojik iyi oluşu yordayan regresyon denklemi şöyledir: Psikolojik İyi Oluş = $(-.598 \times \text{Otokratik Liderlik Stili Puanı}) + 51.277$

Tablo 9'da görüldüğü üzere tam serbestlik tanıyan liderlik stilinin anlamlılık düzeyi (sig) $p<0.05$ ve kurulan regresyon modeli anlamlıdır. Açıklama gücü olan R^2 değeri .073'tür ($R: .269$; $R^2: .073$; $p<0.001$). Ortaya çıkan bu bulguya göre öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeylerindeki değişimin %7,3'ünün tam serbestlik tanıyan liderlik stilinden kaynaklandığı söylenebilir. Modelde yordayan değişkenin (β) katsayısı .269'dur ($p<0.05$). Buna göre yöneticilerin tam serbestlik tanıyan liderlik stilinin öğretmenlerin psikolojik iyi oluşlarının pozitif yönde yordayıcısı olduğu söylenebilir ($p<0.001$). Regresyon analizi sonucunda psikolojik iyi oluşu yordayan regresyon denklemi şöyledir: Psikolojik İyi Oluş = $(.552 \times \text{Tam Serbestlik Tanıyan Liderlik Stili Puanı}) + 39.425$

4. Tartışma ve Sonuç

Bu bölümde demokratik, otokratik ve tam serbestlik tanıyan liderlik stilleri ve öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeyleri ile bu düzeylerin bazı demografik değişkenleri incelenmiştir. Ayrıca liderlik stilleri ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişki ve yordama gücü incelenerek sonuç, tartışma ve önerilere yer verilmiştir.

4.1. Okul yöneticilerinin liderlik stilleri ve öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeyleri

Öğretmenlerin psikolojik iyi oluş ortalama puanı (%81.53) ile yüksek düzeydedir. Bu araştırmaya katılan öğretmenlerin psikolojik sağlığının ve iyilik hallerinin yüksek olduğu söylenebilir. Daha önce yaptıkları çalışmalarda benzer bulgulara ulaşan Öztürk (2015), öğretmenlerin sahip olduğu öznel iyi oluş düzeyini yüksek ve Duman (2014), öğretmen adaylarının mutluluk düzeylerinin yüksek olduğunu bulmuştur. Psikolojik iyi oluş puanları yüksek olan öğretmenlerin kendilerini iyi hissettikleri, hayata bakış açılarının daha pozitif olduğu ve olumlu duyguların hayatlarında daha hakim olduğu söylenebilir. Psikolojik iyi oluş kavramının duygusal, zihinsel ve sosyal sağlıkla ifade edilen geniş bir kavram olmakla beraber mutluluk, yaşam doyumu, stresle başa çıkma gibi kişisel gelişim unsurlarını da içinde barındırdığı söylenebilir (Sezer, 2013; Ryff, 1989; Tuzgöl Dost, 2005).

Öğretmen görüşlerine göre okul yöneticilerinin tam serbestlik tanıyan liderlik stili ortalama puanı (%75,4) ile yüksek düzeyde bulunmuştur. Daha önce yapılan çalışmalara bakıldığında; Doğan (2022) okul yöneticilerinin orta düzeyde tam serbestlik tanıyan liderlik davranışları sergilediğini, Balcı (2019) yöneticilerin düşük düzeyde tam serbestlik tanıyan liderlik stili davranışları sergilediğini bulmuştur. Tam serbestlik tanıyan liderlik stiline sahip yöneticilerin, sınırlarının daha esnek olup, öğretmenlere daha çok söz hakkı verdiği, sorumluluğu ve işi daha çok öğretmenlere verdiği, öğretmenlerin düşünce ve duygularına dair katı bir tutumdan uzak, daha özgür davranışlar sergilediği söylenebilir (Akdoğan, 2002; Kılıç & Yılmaz; 2018).

Öğretmen görüşlerine göre demokratik liderlik stili ortalama puanı (%49,8) ile orta düzeyde, otokratik liderlik stili ortalama puanı (%46,9) ile orta düzeyde bulunmuştur. Terzi ve Çelik (2016), Yalçın vd., (2024) ve Bozdoğan ve Sağnak (2011) okul yöneticilerinin daha çok demokratik liderlik stiline ait

davranışlar sergilediğini bulmuştur. Demokratik liderlik stiline sahip okul yöneticilerinin öğretmenlere güven duyan, duygu ve düşüncelerini önemseyen, fikir birliğine önem veren, destekleyici davranışlar sergileyen davranışlarda bulunduğu söylenebilir. Otokratik liderlik stiline sahip yöneticilerin ise öğretmenlere karşı geleneksel bir yaklaşım içerisinde olduğu, sorumluluk ve karar alma noktasında merkeziyetçi bir yaklaşım sergilediği ve öğretmenlerin duygu, düşüncelerinden uzak, baskıcı ve kontrolcü bir tavır gösterdiği bilinmektedir (Büyükyavuz, 2015; Tunçbilek & Kaya, 2020). Bu bulgular ışığında eğitim kademelerinde görev yapan liderlerin liderlik becerilerinin farkında olmasına yönelik öz farkındalık çalışmaları yapılarak her liderlik stiline işlevselliği ele alınarak, demokratik liderlik stili becerilerinin kazanımı için çalışmalar yapılabilir. Otokratik liderlik stili davranışları minimum seviyede tutularak öğretmenleri destekleyici, katılımcı bir çalışma ortamı sağlanmasına yönelik grup çalışmaları teşvik edilebilir.

4.2. Cinsiyete göre okul yöneticilerinin liderlik stilleri ve öğretmenlerin psikolojik iyi oluşu

Bu araştırmada kadın ve erkek öğretmenlerin psikolojik iyi oluş puanları anlamlı farklılık göstermektedir. Kadınların erkek öğretmenlere göre psikolojik iyi oluş puanları daha yüksektir. Araştırma bulguları ile paralellik gösteren, daha önce yapılmış çalışmalarda; Tuzgöl Dost (2005) ve Hamurcu (2011) kadınların psikolojik iyi oluş puanlarının erkeklerden daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Farklı bulgulara ulaşan Yazar (2019) erkek öğrencilerin psikolojik iyi oluş puanlarının daha yüksek olduğunu, Şahin (2020) erkek öğretmenlerin daha mutlu olduğunu, Usta (2016) kadın öğretmenlerin daha fazla olumsuz duyguya sahip olduklarını bulmuştur. Kadınların duygusal farkındalığının yüksek olması, empati becerisinin gelişmiş olması, kadınların psikolojik iyi oluş düzeylerinin daha yüksek olması üzerinde etkili olabilir. Kadınların duygusal farkındalık düzeylerinin yüksek olması, psikolojik iyi oluşlarını sürdürebilmek adına farklı deneyimlere açık oldukları ve bu yönde çaba gösterdikleri söylenebilir. Kadınlarda bulunan annelik duygusunun da kadınları her daim mücadele etmeye, pes etmemeye sevk ettiği Kadınlarda doğal olarak var olan annelik duygusunun, onları sürekli mücadele etmeye yönelttiği ve zorluklar karşısında pes etmeme eğilimini güçlendirdiği söylenebilir. Bu duygusal farkındalık, kadınların en olumsuz koşullarda dahi dayanıklılık gösterebilmesini sağlamakta; bireysel yeterliliklerine olan inançlarını pekiştirerek, dış destek olmaksızın sorunların üstesinden gelebileceklerine dair güven duygusunu artırmaktadır. Ayrıca, kadınların içinde bulundukları durumlara ve anlık koşullara uyum sağlayabilme yetileri, psikolojik esneklikleri açısından önemli bir avantaj olarak değerlendirilebilir. Bu bulgulara dayanarak erkek öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin düşük olmasının nedenlerinin araştırılması ve psikolojik iyi oluş düzeylerinin nasıl yükseltileceğinin araştırılması önerilebilir.

Demokratik ve otokratik liderlik stili cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Benzer sonuçlara ulaşan Terzi ve Kurt (2005) cinsiyetin otokratik liderlikte anlamlı farklılık göstermediğini bulmuştur. Araştırma bulgusundan farklı sonuçlara ulaşan Kılıç ve Yılmaz (2018) erkek öğretmenlerin demokratik liderlik puanlarının kadın öğretmenlerden daha yüksek olduğunu, kadın öğretmenlerin ise otokratik liderlik puanlarının erkek öğretmenlerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Yöneticilerin tam serbestlik tanıyan liderlik stillerine ilişkin kadın öğretmenlerin puanları erkek öğretmenlerden daha yüksektir. Daha önce yapılan çalışmalarda Kılıç ve Yılmaz (2018) tam serbestlik tanıyan liderlik puanlarının erkek öğretmenler için daha yüksek olduğunu, Aktaş (2020) cinsiyet değişkeninin tam serbestlik tanıyan liderlik için farklılık göstermediğini bulmuştur. Okul yöneticilerinin sergilediği davranışlarda çok fazla yönerge kullanmamaları, net sınırlar oluşturmamaları, ihtiyaç anında lider olarak ön planda olmamaları kadın öğretmenlerin görüşlerini etkilemiş olabilir.

Kadın ve erkek öğretmenlerin cinsiyeti açısından mizaçlara yönelik yapılabilecek çalışmalar, psiko-sosyal ihtiyaçlarına yönelik eğitimler, iş-yaşam dengesi, duygu düzenleme gibi programlara katılım sağlanarak psikolojik iyilik hallerini daha yüksek seviyeye getirmeleri konusunda yardımcı olunabilir.

4.3. Eğitim düzeyine göre okul yöneticilerinin liderlik stilleri ve öğretmenlerin psikolojik iyi oluşu

Araştırma kapsamında, psikolojik iyi oluşun; demokratik, otokratik ve tam serbestlik tanıyan liderlik stillerine göre eğitim düzeyi açısından anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma bulguları ile paralellik gösteren daha önce yapılmış çalışmalara bakıldığında; Uludağ ve Tepe (2018), Yalçın ve arkadaşları (2024) liderlik stillerinin eğitim düzeyine göre farklılık göstermediğini bulmuştur. Bulgulardan farklı olarak Cemaloğlu (2007) liderlik stiline mezuniyet durumuna göre anlamlı farklılaştığını, Usta (2016) eğitim düzeyi yükselen bireylerin olumsuz duyguları daha çok hissettiği bulmuştur.

4.4. Yaşa göre okul yöneticilerinin liderlik stilleri ve öğretmenlerin psikolojik iyi oluşu

Araştırma verilerine göre psikolojik iyi oluş, demokratik, otokratik ve tam serbestlik tanıyan liderlik stilleri yaşıya göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Benzer sonuçlara ulaşan Kocaman (2019) psikolojik iyi oluşun yaşıya göre arasında anlamlı farklılık göstermediğini, Uludağ ve Tepe (2018) liderlik stiline yaşıya göre anlamlı farklılık göstermediğini bulmuştur. Bulgulardan farklı olarak; Usta (2016) iyilik halinin yaşıya göre farklılık gösterdiğini bulmuştur.

Psikolojik iyi oluşun yaşıya göre farklılık göstermemesi, öğretmenlerin stresle başa çıkma yetenekleri, sosyal destek seviyeleri ve bireysel değerler ile şekillenmekte olduğunu düşündürebilir. Özellikle çalışma ortamından aldığı destek, çevresel etkileşimleri daha ön plana çıkararak bireyi daha çok etkileyebilir.

Liderlik stillerinin öğretmenlerin kişilik özellikleri, deneyimleri ve çalıştığı işin ortamına göre birden fazla faktör tarafından şekillendiği düşünüldüğünde yaş değişkeni belirleyici bir değişken olmayabilir. Liderlerin benimsedikleri stiller mesleki değerlerinden, okula ait olan kültürden ve pedagojik yaklaşımından etkilenebilir.

4.5. Okul türüne göre okul yöneticilerinin liderlik stilleri ve öğretmenlerin psikolojik iyi oluşu

Araştırma verilerine göre psikolojik iyi oluş, demokratik, otokratik ve tam serbestlik tanıyan liderlik stilleri okul türüne göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Araştırma bulguları ile paralellik gösteren daha önce yapılmış çalışmalara bakıldığında; Akyürek ve arkadaşları (2017) iyi oluşun okul türüne göre anlamlı farklılık göstermediğini bulmuştur. Elde edilen bulgulardan farklı olarak; Arslan ve Zincirli (2022) öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeylerini okul türü ve kademelere göre farklılaştığını ve Yazar (2019) iyi oluşun sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediğini bulmuştur. Aktaş (2020), Terzi ve Çelik (2016) liderlik stillerinin okul türüne ve kademesine göre anlamlı farklılık göstermediğini bulmuştur.

Psikolojik iyi oluşun daha çok iş yerinde sahip olunan koşullardan, çevreden alınan sosyal destekten ve stresle başa çıkma gibi becerilerden etkilendiği söylenebilir. Psikolojik iyi oluşu daha fazla etkileyen yaşam, aile, deneyim gibi farklı değişkenler bireyin hayatında daha ön planda olabilir.

4.6. Mesleki kıdeme göre okul yöneticilerinin liderlik stilleri ve öğretmenlerin psikolojik iyi oluşu

Araştırma verilerine göre psikolojik iyi oluş ve demokratik, otokratik ve tam serbestlik tanıyan liderlik stilleri mesleki kıdeme göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Araştırma bulguları ile paralellik gösteren daha önce yapılmış çalışmalara bakıldığında; Doğan ve Aslan (2022), Gündüz ve Çağırca (2023) psikolojik iyi oluşun mesleki kıdeme göre anlamlı farklılık göstermediğini bulmuştur. Aktaş ve Özgenel (2020), Pektaş (2019), Uludağ ve Tepe (2018) liderlik stiline mesleki kıdeme göre anlamlı farklılık göstermediğini bulmuştur. Yalçın ve arkadaşları (2024) demokratik liderliğin mesleki kıdeme göre anlamlı farklılık gösterdiğini bulmuştur.

Psikolojik iyi oluşun mesleki kıdeme göre fark gösterip göstermemesine ilişkin farklı görüşler olabilir. Bazı öğretmenler kıdem kazandıkça deneyim kazanarak meslekte karşılaştığı zorluklarla çok daha iyi

mücadele edebilme becerisi geliştirebilir. Diğer yandan kıdemli öğretmenler zamanla tükenme ve yılma hissi yaşayarak problem çözme becerilerinde zorluk yaşayabilir. Farklı iki uçtaki değişkenler de mesleki kıdem ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiyi dengeleyebilir.

4.7. Okul yöneticilerinin liderlik stilleri ve öğretmenlerin psikolojik iyi oluşu arasındaki ilişki

Liderlik stillerinden demokratik liderliğin ve tam serbestlik tanıyan liderliğin psikolojik iyi oluş ile pozitif yönde anlamlı ilişkisi olduğu, otokratik liderlik ile psikolojik iyi oluş arasında negatif ilişki olduğu bulunmuştur. Araştırma bulguları ile paralellik gösteren daha önce yapılmış çalışmalara bakıldığında; Aktaş ve Özgenel (2020) okul yöneticilerinin liderlik stillerinin öğretmenlerin performanslarını etkilediğini, Özgenel ve Hıdıroğlu (2019) liderlik stilleri ile okul mutluluğu algısı arasında ilişki olduğunu ve Ergün ve Nartgün (2017) liderlik ile öznel iyi oluş arasında pozitif ilişki olduğunu bulmuştur.

Arslan ve Zincirli (2022) demokratik liderlik stili ve öznel iyi oluş arasında pozitif, Bozdoğan ve Sağnak (2011) demokratik liderlik stili ile uyum iş birliği değişkenleri arasında pozitif ve Yalçın ve arkadaşları (2024) demokratik liderlik stili ile psikolojik iyi oluş ve psikolojik sağlamlık arasında pozitif ilişki olduğunu bulmuştur. Sonuçla uyumlu olarak demokratik liderlik stillerinin öğretmenlerin iyi oluşunu desteklediği araştırmalarla bilinmektedir. Demokratik liderlik stili sergileyen yöneticilerin daha açık iletişim kurduğu, takım çalışmasına daha yatkın olduğu ve katılımcıların karar alma süreçlerini destekleyerek öğretmenlerin motivasyonunu ve duygusal sağlıklarını desteklediği söylenebilir (Akdoğan, 2002).

Arslan ve Zincirli (2022) otokratik liderlik stili ile öznel iyi oluş arasında negatif ilişki olduğunu ve Usta (2016) otoriter liderlik stili davranışı sergileyen liderlerle çalışan bireylerin olumsuz duygularının arttığını bulmuştur. Otokratik liderlik stiline sahip yöneticilerin baskın, karar alma süreçlerini tek başına yürüten ve benmerkezci tutumlarının, öğretmenlerin stres düzeyini artırabileceği ve iş doyumunu olumsuz etkileyebileceği bulgulanmıştır. Bu duygularla yaşayan öğretmenlerde ise olumsuz duyguların daha fazla hakim olduğu dolayısıyla psikolojik iyi oluşun da olumsuz olarak etkilendiği söylenebilir (Usta, 2016).

Arslan ve Zincirli (2022) serbestlik tanıyan liderlik stili ile öznel iyi oluş arasında pozitif ilişki bulmuştur. Tam serbestlik tanıyan liderlik stiline, öğretmenlere özgürlük ve bağımsızlık sağlama gibi avantajlarının psikolojik iyi oluş üzerinde etkili olduğu düşünülebilir. Tam serbestlikte yönlendiricilikten uzak tutumlar öğretmenlere iyi gelerek iyilik halini etkilemiş olabilir. Bu bulgular, liderlik stillerinin öğretmenlerin psikolojik iyi oluşu üzerindeki etkilerini anlamak için hem teorik hem de pratik açılardan önemli çıkarımlar sunmaktadır.

Otokratik liderlik stiline olumsuz etkilerini azaltmak amacıyla, yöneticiler öğretmenlerin katılımını artıran stratejiler geliştirebilir. Daha fazla takım çalışması yaparak, ortak karar alma süreçleri deneyerek ve öğretmenlerin görüşlerini paylaşılabilecekleri ortamlar oluşturabilir.

Liderlik stilleri ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiyi belirlemek için düzenli anketler veya geri bildirim sistemleri kurulabilir. Böylece öğretmenlerin psikolojik iyi oluşu hakkında sürekli bir geri bildirim alınarak, gerek duyulduğunda liderlik stilleri gözden geçirilebilir.

4.8. Okul yöneticilerinin demokratik liderlik stillerinin öğretmenlerin psikolojik iyi oluşunu yordama gücü

Araştırma verilerine göre yöneticilerin demokratik liderlik stili öğretmenlerin psikolojik iyi oluşlarının yordayıcısıdır. Buna göre öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeylerindeki değişimin %18,5'i demokratik liderlik stilinden kaynaklanmaktadır. Öğretmenlerin okul yöneticilerinde algıladıkları demokratik liderlik stili düzeyinin yükselmesi öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeylerini de yükselttiği söylenebilir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde demokratik liderlik stili ile psikolojik iyi oluş değişkenlerini doğrudan beraber inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanamamış olsa da alanyazında araştırmanın bu bulgusunu destekler nitelikte olan araştırma bulguları mevcuttur. Yalçın ve

arkadaşları (2024) demokratik liderlik stiline öğretmenlerin psikolojik sağlamlıkları üzerinde anlamlı yordayıcı olduğunu, Arslan ve Zincirli (2022) demokratik liderlik stiline çalışanların öznel iyi oluş düzeyleriyle ilişkili olduğunu bulmuştur. Doğrudan psikolojik iyi oluşa dair çalışmalara rastlanamamış olsa da yapılan çalışmalar gösteriyor ki psikolojik iyi oluşun alt boyutlarını etkileyen ve bireylerin mutluluk haline etki eden değişkenler hakkında çalışmalar yapılmaktadır. Örneğin Aktaş ve Özgenel (2020) demokratik liderlik stiline öğretmenlerin performanslarını etkilediğini bulmuştur. Yapılan araştırmalar ve ulaşılan sonuçlar neticesinde demokratik liderlik stiline bulunduğu ortamlarda çalışan iş görenlerin iyi oluş ve psikolojik iyi oluş düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir.

4.9. Okul yöneticilerinin otokratik liderlik stillerinin öğretmenlerin psikolojik iyi oluşunu yordama gücü

Araştırmaya göre yöneticilerin otokratik liderlik stili öğretmenlerin psikolojik iyi oluşlarının yordayıcısıdır. Bu bulguya göre öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeylerindeki değişimin %14,1'i otokratik liderlik stilinden kaynaklanmaktadır. Bu bulgu, öğretmenlerin okul yöneticilerinden algıladıkları otokratik liderlik stili düzeyinin yükselmesi öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeylerini azalttıkları şeklinde yorumlanabilir.

Daha önce yapılan çalışmalara bakıldığında otokratik liderlik stili ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiyi inceleyen az sayıda araştırmanın olduğu görülmektedir. Bu araştırmalara göre; Usta (2016) otoriter liderlik davranışı sergileyen liderlerle çalışan mensupların olumsuz duygularının arttığı ve yaşam doyumlarının azaldığı, Arslan ve Zincirli (2022) otokratik liderlik stiline öznel iyi oluşu azalttığını bulmuştur. Otokratik liderlik stili çalışmalarının örgütsel vatandaşlık (Altan & Özpehlivan, 2019), öğretmen performansı (Aktaş & Özgenel 2020), örgütsel sinizm (Yerli, 2016) gibi farklı konular ve değişkenler ile incelendiği, iyi oluş çalışmalarına çok fazla yer verilmediği görülmüştür. Araştırma kapsamında elde edilen bu bulgunun, alanyazında bu iki değişken arasındaki ilişkiyi inceleyen az sayıda çalışmaya katkı sunduğu söylenebilir.

Otokratik liderlerin esnek olmayan ve sert tavrının öğretmenler üzerinde ciddi bir baskı oluşturmaması otokratik liderlik stili ile psikolojik iyi oluş arasında negatif bir ilişkiye yol açmış olabilir. Otokratik liderlik stili, öğretmenleri ve yaptıkları işi değersiz hissettirebilmekte, öğretmenlerin işine eleştirel yaklaşmakta, öğretmenlerin yaptıkları işleri küçümseyebilmekte, inisiyatif vermemekte ve sert davranışlar sergilemektedir. Bu nedenle otokratik liderlerin bulunduğu kurumlarda çalışanların birçoğunun kendilerini iyi hissetmediği söylenebilir.

4.10. Okul yöneticilerinin tam serbestlik tanıyan liderlik stillerinin öğretmenlerin psikolojik iyi oluşunu yordama gücü

Araştırmada elde edilen bulgulara göre yöneticilerin tam serbestlik tanıyan liderlik stili öğretmenlerin psikolojik iyi oluşlarının yordayıcısıdır. Bu bulguya göre öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeylerindeki değişimin %7,3'ü tam serbestlik tanıyan liderlik stilinden kaynaklanmaktadır. Bu bulgu ile öğretmenlerin okul yöneticilerinden algıladıkları tam serbestlik tanıyan liderlik stili düzeyinin yükselmesinin öğretmenlerin psikolojik iyi oluşlarını yükselttiği şeklinde yorumlanabilir.

Daha önce yapılan çalışmalar incelendiğinde tam serbestlik tanıyan liderlik stili ile psikolojik iyi oluş değişkenlerini beraber inceleyen az sayıda çalışma olduğuna rastlanılmıştır. Alanyazında araştırmanın bu bulgusunu destekleyen farklı çalışmalar mevcuttur. Şahin (2020) okul müdürlerinin serbest bırakıcı liderlik stiline mutluluk ile anlamlı ilişkisi olduğunu, Aktaş ve Özgenel (2020) tam serbestlik tanıyan liderlik stiline öğretmenlerin performansı ile anlamlı ilişki olduğunu bulmuştur. Bu araştırmada ulaşılan sonuçlar alanyazında yer alan çalışma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir.

Bu araştırma kapsamında elde edilen bilgiler ve alanyazın birlikte değerlendirildiğinde yöneticilerin liderlik stillerinin öğretmenlerin psikolojik iyi oluşlarını yordadığı görülmektedir. Ruh sağlığının önemli olduğu bir dönemde ruh sağlığını korumak ve sağlıklı hale getirmek oldukça zor bir süreç olabilir. Toplumun popüler ve sosyal örgütlerinden biri olan okullarda binlerce öğretmen gelecek

neslin yetişmesi için büyük bir çaba içerisinde. Örgütte olan iş ve işleyiş sorumluluğu büyük oranda liderlere ait olup bu durumdan doğrudan etkilenen de örgüt mensupları olan öğretmenlerdir. Öğretmenler hayatlarının büyük bir bölümünü okulda geçirmektedir bu nedenle yöneticilerin liderlik stilleri öğretmenlerin hayatlarını çok yönlü olarak etkileyebilmektedir.

5. Öneriler

Bu çalışma kapsamında öğretmenlerin psikolojik iyi oluşları farklı değişkenler açısından incelenmiş, liderlerin yaklaşım stilleri karşısında öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin etkileneceği ifade edilmeye çalışılmıştır. Araştırma bulgularına göre, yöneticiler tarafından en sık tercih edilen demokratik liderlik stiline, öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeyleri üzerinde anlamlı ve olumlu bir etki oluşturduğu görülmektedir. Tam serbestlik tanıyan liderlik stili olumlu ancak az bir etkiye sahipken otokratik liderlik stili olumsuz bir etki göstermektedir. Elde edilen sonuçlar bağlamında şu öneriler sunulabilir:

Eğitim politikaları ve yöneticilere yönelik profesyonel gelişim programları, bu doğrultuda yeniden tasarlanarak işlevsel olan demokratik liderlik stiline dair becerilerin kullanılmasına ve geliştirilmesine olanak sağlayarak eğitim ortamlarının iyileştirilmesine katkı sağlayabilir.

Okul yöneticileri tercih edilirken ve yetiştirilirken yapılacak olan uygulamalarda demokratik liderlik becerileri üzerinden bir izleme, değerlendirme ve geri bildirim süreci oluşturulabilir.

Demokratik liderlik stiline örgütlerde artırılması için neler yapılabileceği, demokratik liderlik davranışlarının nasıl artırabileceği konusunda nitel çalışmalar yapılabilir.

Okullarda görev yapan öğretmenlerin psikolojik iyi oluşunu desteklemek için psiko-destek programları geliştirilebilir. Öğretmenler için stres yönetimi, duygusal destek, tükenmişlik öncesi danışmanlık gibi hizmetler sunulabilir.

Çalışmaya farklı iyi oluş türleri ve farklı liderlik stilleri dahil edilerek çalışmanın kapsamı genişletilebilir.

Konunun geniş bir perspektiften değerlendirilmesi, farklı bir araştırma yöntemi ya da farklı bir örneklem grubu üzerinde çalışılması farklı sonuçların ortaya çıkabilmesine olanak sunabilir.

Araştırma nicel olarak gerçekleştirildiği için karma yöntem tercih edilerek çalışmanın sınırlılıkları, önerileri dikkate alınarak yapılacak bir çalışma alanyazına katkı sağlayacaktır.

Bu çalışma Yozgat ili Merkez ilçesi ile sınırlı olup, farklı illerde çalışan öğretmenler ile çalışma tekrarlanabilir.

Kaynakça

- Ağın, K. (2023). Yirmi birinci yüzyılda örgütlerde psikolojik iyi oluş ve bağlılık sağlamada lider ve liderliğin rolü. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 11(1), 826-847. <https://doi.org/10.19145/e-gifder.1201826>
- Akdoğan, E. (2002). *Öğretim elemanlarının algıladıkları liderlik stilleri ile iş doyum düzeyleri arasındaki ilişki* [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi].
- Aktaş, A. (2020). *Okul müdürlerinin otokratik, demokratik, işbirlikçi ve serbest bırakıcı liderlik stillerinin öğretmen performansına etkisi* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi].
- Aktaş, A., & Özgenel, M. (2020). Okul müdürlerinin liderlik stillerinin öğretmen performansına etkisi. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, 3(2), 1-18. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ijls/issue/56102/721883>
- Akyürek, G., Kars, S., & Bumin, G. (2018). Üniversite öğrencilerinin serbest zaman ile ilişkili tutum, yönetim ve memnuniyetlerinin incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 1-12.
- Altan, S., & Özpehlivan, M. (2019). Otokratik ve katılımcı liderlik anlayışının örgütsel vatandaşlık davranışı üzerine etkisi: sivil toplum kuruluşları üzerine bir araştırma. *The Journal of Social Science*, 3(5), 208-229. <https://doi.org/10.30520/tjsosci.511094>
- Ansari, S. M., Fiss, P. C., & Zajac, E. J. (2010). Made to fit: How practices vary as they diffuse. *Academy of Management Review*, 35(1), 67-92. <https://doi.org/10.5465/AMR.2010.45577876>
- Arslan, Ş. N., & Zincirli, M. (2022). Öğretmenlerin okul yöneticilerinin liderlik tarzlarına ilişkin algıları ve öznel iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişki. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 13(26), 302-326.
- Avcı, A. (2015). Öğretmen algılarına göre okul müdürlerinin liderlik stilleri. *Hayef Journal of Education*, 12(2), 161-189.
- Aydoğan, İ. (2019). *Öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin yordayıcısı olarak okul iklimi algıları* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi].
- Baker, N. (2022). Liderliğin evrimi ve başlıca liderlik tarzları. *Florya Chronicles of Political Economy*, 8(1), 29-46. https://doi.org/10.17932/IAU.FCPE.2015.010/fcpe_v08i1003
- Bakker, A. B., Killmer, C. H., Siegrist, J., & Schaufeli, W. B. (2000). Effort-reward imbalance and burnout among nurses. *Journal of Advanced Nursing*, 31(4), 884-891. <https://doi.org/10.1046/j.1365-2648.2000.01361.x>
- Balcı, T. D. (2019). *Okul öncesi öğretmenlerinin algılarına göre yöneticilerin liderlik stili ile okul öncesi öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi].
- Bass, B. M. (1990). Bass & Stogdill's handbook of leadership: Theory, research, and managerial applications. *The Free Press Google Schola*, 2, 173-184.
- Becker, M. B. (1960). The Republican City State in Florence: An Inquiry into Its Origin and Survival (1280-1434). *Speculum*, 35(1), 39-50. <https://doi.org/10.2307/2850174>
- Bozdoğan, K., & Sağnak, M. (2011). İlköğretim okulu müdürlerinin liderlik davranışları ile öğrenme iklimi arasındaki ilişki. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 11(1), 13-141.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2012). *Örnekleme yöntemleri*. Pegem Yayınları.

- Büyükyavuz, S. (2015). *Liderlik stillerinin çalışan motivasyonuna etkisi; Konya sağlık kuruluşları çalışanları örneği* [Yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi].
- Çevik, N. (2010). *Lise öğrencilerinin öznel iyi oluşlarını yordayan bazı değişkenler* [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi].
- Deci, E. L. La Guardia, J. G., Ryan, R. M., Couchman, & C. E. (2000). Basic psychological needs scales. *Journal of Personality and Social Psychology*, 79(3), 367-384.
- Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin*, 95(3), 542. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.95.3.542>
- Diener, E. (1999). Introduction to the special section on the structure of emotion. *Journal of Personality and Social Psychology*, 76(5), 803. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.76.5.803>
- Diener, E. (2000). Subjective well-being: the science of happiness, and a proposal for a national index. *American Psychologist*, 55(1), 34-43. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.34>
- Direkci, B., & Öztürk, Z. Y. (2024). Okul Yöneticilerinin Liderlik Stilllerinin Öğretmenlerin Örgütsel Stres Düzeyleri ile İlişkisi. *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi*, 12(2), 111-130.
- Doğan, Ü. & Aslan, M. (2022). Öğretmenlerin okul iklimine ilişkin algıları ile psikolojik iyi oluşları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 12(3). <https://doi.org/10.24315/tred.993218>
- Doğan, Ü. (2022). Öğretmenlerin iş doyum düzeyleri ile okul yöneticilerinin liderlik stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Asya Studies*, 6(19), 11-20.
- Duman, S. (2014). *Öğretmen adaylarında özgünlük ve öz-duyarlılığın mutluluk ile ilişkisinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi].
- Erdal M., (2007). *İşletmelerde Dönüştürücü Liderlik Davranışlarının Analizi*. [Yüksek lisans projesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi].
- Ergün, E., & Nartgün, Ş. S. (2017). Öğretmen öznel iyi oluş ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Sakarya University Journal of Education*. <https://doi.org/10.19126/suje.296824>
- Gediksiz, E. (2013). *Alçakgönüllülük ile psikolojik iyi olma arasındaki ilişkisinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi].
- Güçlü, N. (2022). *Eğitim yönetiminde liderlik*. Pegem Yayınları.
- Gündüz, Y. & Çağırca, T. (2023). Öğretmenlerin tolerans düzeyi ile psikolojik iyi oluşları arasındaki ilişki. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2). <https://doi.org/10.30561/sinopUSD.1257148>
- Hamurcu, H. (2011). *Ergenlerin yetkinlik inançları ve psikolojik iyi oluşlarını yordamada psikolojik ihtiyaçlar* [Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi].
- Hitt, M. A., Miller, C. C., Colella, A., & Triana, M. (2006). *Organizational behavior*. John Wiley & Sons. <https://doi.org/10.22610/jeb.v1i1.211>
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayınları.
- Karip, E. (1998). Dönüşümcü liderlik. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16(16), 443-465.
- Katıtaş, S., Karadaş, H., & Coşkun, B. (2022). Okul yöneticilerinin etik liderlik davranışlarının öğretmenlerin öznel iyi oluş ve iş doyumları üzerindeki etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (62), 182-207. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.949243>

- Kılıç, Y., & Yılmaz, E. (2018). Okul yöneticilerinin liderlik stili ölçeğinin geliştirilmesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 5(27), 3006-3016.
- Kocaman, E. N. (2019). *Bir grup yetişkinde umut ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkinin farklı değişkenler açısından incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi].
- Korkmaz, M. (2005). Okul yöneticilerinin yetiştirilmesi: sorunlar çözümler ve öneriler. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(3), 237-252.
- Korkmaz, S., Soylu, E., Gök, Z. B., Yiğit, G., Kocalmış, A., Harputlugil, N., & Önal, E. (2016). Çalışan bireylerde mobbing sıklığı ve depresyonla olan ilişkisi. *Fırat Tıp Dergisi*, 21(2), 191-195.
- Kouzes, J. M., & Posner, B. Z. (2006). *The leadership challenge* (Vol. 3). John Wiley & Sons.
- Küçüközkan, Y. (2015). Liderlik ve motivasyon teorileri: Kuramsal bir çerçeve. *Uluslararası Akademik Yönetim Bilimleri Dergisi*, 1(2), 85-116.
- Murphy, J., Hallinger, P., & Heck, R. H. (2013). Leading via teacher evaluation: The case of the missing clothes. *Educational Researcher*, 42(6), 349-354. <https://doi.org/10.3102/0013189X13499625>
- Northouse, P. G. (2015). *Leadership: Theory and practice*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Oğuz, E. (2011). Öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık davranışları ile yöneticilerin liderlik stilleri arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 3(3), 377-403.
- Ololube, N. P., Amanchukwu, R. N., & Stanley, G. J. (2015). A Review of Leadership Theories. *Principles and Styles and Their Relevance to Educational Management*, 5(1): 6-14
- Öter, Ö. M., & Dağlı, A. (2023). Hizmetkar liderlik davranışı ile örgüt sağlığı ve yaşam doyumu arasındaki ilişki. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(88), 1922-1938. <https://doi.org/10.17755/esosder.1320082>
- Özdemir, M., & Yirmibeş, A. (2016). Okullarda liderlik ekibi uyumu ve öğretmen performansı ilişkisinde iş doyumunun aracı etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(2).
- Özgenel, M. & Hıdıroğlu, A. (2019). Liderlik Stillerine Göre Ortaya Çıkan Bir Tutum: Örgütsel Sinizm. *Journal of Kirsehir Education Faculty*, 20(2).
- Özkalp, E., & Sabuncuoğlu, Z. (1997). *Örgütlerde davranış (9. baskı)*. Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Öztürk, A. (2015). Öğretmenlerin sahip oldukları yaşam amaçları ve sosyal desteğin öznel iyi oluş üzerindeki yordayıcı rolü. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2015(5), 338-347.
- Pektaş, H. M. (2019). *Öğretmen algılarına göre okul müdürlerinin liderlik tarzı ile örgütsel sessizlik arasındaki ilişkinin analizi* [Yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi].
- Ryff, C. (1989). Happiness is everything, or is it Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(6), 1069-1081. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.57.6.1069>
- Ryff, C. D., & Keyes, C. L. M. (1995). The structure of psychological well-being revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69(4), 719-727. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.69.4.719>
- Sabuncuoğlu, Z., & Tüz, M. (2001). *Organizational psychology*. Ezgi Bookstore.
- Sever, N., & Atik, S. (2021). Okul müdürlerinin liderlik stilleri ile okulların örgütsel çekicilikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 772-808. <https://doi.org/10.17679/inuefd.868703>

- Sezer, F. (2013). Psikolojik iyi olma durumu üzerine etkili faktörler. *Education Sciences*, 8(4), 489-504. <https://doi.org/10.12739/NWSA.2013.8.4.1C0601>
- Sunmaz, F. (2001). *Örgütsel stres ve başa çıkma yöntemleri (Sakarya ili örneği)* [Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi].
- Şahin, B. (2020). *Okul yöneticilerinin dönüşümcü liderlik davranışları ile öğretmenlerin örgütsel adanmışlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi].
- Şener, N. (2023). *Okul müdürlerinin liderlik stillerinin öğretmenlerin örgütsel bağlılık ve iş tatminlerine etkisi* [Yüksek lisans tezi, Hitit Üniversitesi].
- Şişman, M. (2012). *Öğretim liderliği, (4. baskı)*. Pegem Yayınları.
- Tabachnick, B. G., Fidell, L. S., & Ullman, J. B. (2013). *Using multivariate statistics* (Vol. 6, pp. 497-516). MA: Pearson.
- Taş, A. & Önder, E. (2010). Yöneticilerin liderlik davranışlarının personel iş doyumuna etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(32), 17-30.
- Tekarsan, E. (1989). *Sosyal psikoloji*. Filiz Kitapevi.
- Telef, B. B. & Ergün, E. (2013). Self-Efficacy as a predictor of high school students' subjective well-being. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 6(3), 423-433. <http://dx.doi.org/10.5578/keg.5955>
- Telef, B. B. (2013). Psikolojik iyi oluş ölçeği: Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(28-3), 374-384.
- Terzi, A. R., & Çelik, H. (2016). Okul yöneticilerinin liderlik stilleri ve algılanan örgütsel destek ilişkisi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 87-98.
- Terzi, A., & Kurt, T. (2005). İlköğretim okulu müdürlerinin yöneticilik davranışlarının öğretmenlerin örgütsel bağlılığına etkisi. *Milli Eğitim Dergisi*, 33(166).
- Tunçbilek, M. M., & Kaya, M. (2020). Otoriter, demokratik ve serbest bırakıcı liderlik ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. *Journal of Politics Economy and Management*, 3(2), 31-52.
- Tuzgöl Dost, M. (2005). Öznel iyi oluş ölçeği'nin geliştirilmesi: Geçerlik güvenirlik çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(23), 103-111.
- Tüm kaya, S. (2011). Türk üniversite öğrencilerinde öznel iyi oluşu yordayan sosyodemografik değişkenler ve mizah tarzları. *Eğitim ve Bilim*, 36(160).
- Uçar, R. (2015). *İlkokul müdürlerinin dağıtımçı liderlik davranışları ile öğretmenlerin motivasyon ve yaratıcılık düzeyleri arasındaki ilişki* [Doktora tezi, Dicle Üniversitesi].
- Uludağ, Z., & Tepe, N. (2018). Bazı değişkenler açısından milli eğitim müdürlüğü ile temel eğitim ve orta öğretim okul yöneticilerinin liderlik stilleri ve iş doyum düzeyleri (Amasya İli Örneği). *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*, 37(1), 145-170.
- Usta, I. (2016). *Liderlik davranışının çalışanların öznel iyi oluşları ve işe yabancılaşmaya etkisi: Bir alan araştırması* [Doktora tezi, Trakya Üniversitesi].
- Ünal, S., Karlıdağ, R., & Yoloğlu, S. (2001). Hekimlerde tükenmişlik ve iş doyum düzeylerinin yaşam doyum düzeyleri ile ilişkisi. *Klinik Psikiyatri*, 4(2), 113-118.

- Yalçın, E., Yalçın, S., & Köroğlu, M. (2024). Liderlik stilleri ile psikolojik dayanıklılık ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 14(2), 865-879. <https://doi.org/10.24315/tred.1396644>
- Yarar, Y. (2019). *Lise öğrencilerinin iyi oluş düzeyleri ile siber zorbalık siber mağduriyetleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi].
- Yerli, O. (2016). *Örgütlerde otokratik liderlik sistemi ile örgütsel sinizm ilişkisi, çalışanlar ve örgüt verimliliği üzerindeki etkileri* [Yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi].
- Yıldız, B. B., Çelikceken, T. S., & Gülper, M. (2022). Okul yöneticilerinin duygusal ve sosyal zekâları ile liderlik stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Yaşadıkça Eğitim*, 36(1), 233-251. <https://doi.org/10.33308/26674874.2022361372>
- Yukl, G. (2010). *Leadership in organization. (7th Edition)*. New Jersey. Pearson.

Makale Bilgi Formu

Yazarların Notları: Bu çalışma 2025 yılında tamamlanmış yüksek lisans tezinden elde edilmiştir

Yazarların Katkıları: Araştırmanın veri toplama, analiz, yorumlama, yazım, literatür kısımları birinci yazar tarafından gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın eleştirel inceleme, konsept ve tasarım aşamaları ikinci yazar tarafından gerçekleştirilmiştir.

Çıkar Çatışması Bildirimi: Yazarlar tarafından potansiyel çıkar çatışması bildirilmemiştir.

Yapay Zeka Bildirimi: Bu makale yazılırken hiçbir yapay zeka aracı kullanılmamıştır.

İntihal Beyanı: Bu makale iThenticate tarafından taranmıştır.